

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין דף י"ט - כ"ה
 פרשת ויחי | ה' - י"א בטבת תשפ"ה (11-3 לינואר 2025)

אחינו כל בית ישראל
 הנתונים בצרה ובשביה
 העומדים בין בים ובין ביבשה
 המקום ירחם עליהם
 ויוציאם מצרה לרוחה
 להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

מן התלמוד

סדר נזיקין, סדר נזיקין, מסכת סנהדרין כ"ה

ההוא מבחא דאישתכח דנפקא טריפתא מתותי ידיה.
 פסליה רב נחמן ועבריה. אול רבי מזה ומזפריה. סבר
 רב נחמן לאכשוריה. אמר ליה רבא: דילמא אינרומי קא
 מערים? - אלא מאי תקנתיה... אין לו תקנה עד שילך
 למקום שאין מכירין אותו, ויחזיר אבידה בדבר חשוב, או
 שיוציא טריפה מתחת ידו בדבר חשוב משלו.

דנפקא טריפתא מתותי ידיה - שיצאה טריפה

מתחת ידיו.

מזה ומזפריה - שער וציפורניו.

לאכשוריה - להכשיר אותו.

הסבר: שוחט אחד נמצא כשהוא מוכר טריפות לציבור, והעביר אותו רב נחמן מתפקידו. הלך השוחט ונידל את שערו וציפורניו כדי להראות חרטה. חשב רב נחמן להכשיר אותו בחזרה. אמר לו רבא: ייתכן שהוא מערים עליך ולא חזר בו, אלא אין לו תקנה עד שיראו שהוא מוכן לוותר על ממונו לשם מצווה, כגון שיחזיר אבדה גדולה או ימנע מלמכור טריפה.

צום עשרה בטבת

דף י"ט: עשה דוחה לא תעשה

בתורה יש יש תרי"ג - 613 - מצוות. המצוות מתחלקות לשני סוגים: מצוות עשה ומצוות לא תעשה. "מצוות עשה" - מצוות שצריך לעשות, למשל, לאכול מצה בפסח, ולתקוע בשופר בראש השנה. מנין מצוות ה"עשה" הוא 248 = רמ"ח. הסוג השני הוא "מצוות לא תעשה", מעשים שהתורה הורתה שאסור לעשות אותם, למשל, חילול שבת, אכילת בהמה טמאה ודיבור לשון הרע. אלה מעשים שהתורה הורתה לא לעשות אותם. מנין מצוות ה"לא תעשה" הוא 365 = שס"ה. מה יעשה יהודי שצריך לעשות מצוה מן התורה, אך אם יעשה אותה יעבור על איסור מן התורה? התשובה היא: יעבור על איסור התורה, מפני שהתורה קובעת שהאיסור נדחה מפני המצוה - "עשה דוחה לא תעשה".

דף כ': מלה, עמלק ובית המקדש

שלוש מצוות נצטוו בני ישראל במדבר, שמועד קיאמן הוא אחרי הכניסה לארץ ישראל - להעמיד מלה, להכרית את זרע עמלק, ולבנות את בית המקדש. על פי התלמוד המצוה הראשונה שיש לקיים היא העמדת מלה, אחריה להכרית את זרע עמלק ורק אחר כך לבנות את בית המקדש. כמה שנים אחרי שבני ישראל נכנסו לארץ, הם ביקשו להמליך עליהם מלה והקב"ה בחר את שאול למלה הראשון. בימי שאול הורה שמואל הנביא להילחם בעמלק והכריתו את רוב זרעו. דוד המלך הוא זה שהתחיל להתעסק בבנין בית המקדש, ושלמה המלך הוא זה שבנה אותו. בית המקדש הראשון נבנה ארבע מאות וארבעים שנה לאחר שבני ישראל נכנסו לארץ, עד אותה העת הקריבו קורבנות במשכן שהוקם במקומות שונים: גלגל, שילה, גב וגבעון.

דף כ"א: מצוות המלה

בתורה ישנן מספר מצוות המיוחדות למלה. התורה מצוה את המלה בספר דברים: "רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס ויהי אומר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד". התלמוד מסביר לנו שמונת למלה להחזיק סוסים ככל שצריך עבור מרכבתו או פרשיו, ואילו פסוק זה אוסר עליו להחזיק סוסים מיותרים, כפי שהיו עושים מלכי העולם. המלה מצוה גם לכתוב לעצמו ספר תורה שאותו הניח בחיקו ולא נפרד ממנו; ישב המלה בדיון תורה - ספר התורה עמו. יצא למלחמה - ספר התורה עמו.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
 אברהם יצחק ויעקב,
 הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
 ואנשי כחות הבטחון,
 העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
 מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
 ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
 ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
 יתן !! את אויבינו הקמים עלינו
 נגפים לפניהם!
 הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
 מפל צרה וצוקה, ומפל נגע ומחלה,
 וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
 ידבר שונאינו תחתיהם,
 יעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
 יקיים בהם הפתוב:
 "כי !! אלהיכם ההלך עמכם,
 להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
 ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
 המנניש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
 לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	כניסת שבת: 16:19
ניו יורק:	יציאת שבת: 17:34
ישראל ת"א:	כניסת שבת: 16:33
גרמניה:	יציאת שבת: 17:35
	כניסת שבת: 15:48
	יציאת שבת: 17:15

★ | מן ההסטוריה

כיבוש הולנד במלחמת העולם השנייה

במהלך מלחמת העולם השנייה, ב-10 במאי 1940 תקפה גרמניה את הולנד, למרות שזו הכריזה על נייטרליות כאשר פרצה המלחמה. כיבוש הולנד נמשך חמישה ימים, והיא נכנעה במהירות. באותה תקופה חיו בהולנד כ-140,000 אזרחים יהודים, ועוד 30,000 פליטים שהגיעו אליה ממדינות אחרות. מיד לאחר הכיבוש החלו הנאצים לגזר גזירות על היהודים, להגביל את תנועותיהם ולשלוח אותם למחנות ריכוז והשמדה. רק כמה עשרות אלפי יהודים בהולנד נותרו בחיים בסוף המלחמה. בין היהודים שהסתתרו בהולנד ונתפסו לבסוף היו אנה פרנק ובני משפחתה.

פסל של אנה פרנק בסמוך לבית מגוריה באמסטרדם בירת הולנד (Wikipedia, Franklin Heijnen)

מתפללים

דינה היא נערה יצרנית ומוכשרת בת 16. היא אוהבת לכתוב סיפורים, ועכשיו היא רוצה לכתוב ספר ראשון, שיהיו בו סיפורים הלקוחים מהבית ומתארים מה שקורה במשפחה שלה – בין ההורים, בין ההורים לילדים, בין האחים, ובין המשפחה שלהם למשפחה המורחבת. הרצון הזה שלה לכתוב את הספר הזה עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה התנגדו לכך שהיא תכתוב בספר את מה שקורה בתוך המשפחה. הם לא מוכנים להיחשף באופן כזה שכולם יקראו על מה שקורה בתוך הבית, ועם כל הכבוד לרצון שלה לכתוב ספר, אין לה רשות לעשות שימוש בספר במה שקורה בתוך הבית ובדברים האישיים שלהם.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה אמרו שכל הכבוד לה שהיא רוצה לכתוב ספר. זה יביא לידי ביטוי את כישרון הכתיבה והיצירתיות שלה, וכך היא תוציא לאור את הספר הראשון שלה, ותתקדם הלאה.

מה עתכם?

אם גם אתם נתקלתם ב'דילמה' והתפללתם 'עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם המשפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

♥ | על המפה / יהדות הולנד

יהודים החלו להתיישב בהולנד לראשונה במאה ה-12, אך מספרם היה קטן. במאה ה-17 הגיעו להולנד יהודים אנוסים רבים מספרד ופורטוגל והקימו קהילות גדולות באמסטרדם ובערים נוספות, ובהמשך התיישבו שם גם יהודים מגרמניה ומזרח אירופה. היהודים תפסו עמדות חשובות בתחומי הכלכלה והמסחר, והשלטונות העניקו להם שוויון זכויות. בתוך הקהילות היהודיות התקיים מתח בין הדתיים למתבוללים, שבין הידועים שבהם היה ברוך שפינוזה. במהלך השואה, כאשר פלשו הנאצים להולנד, נמלטו חלק מהיהודים ואחרים הסתתרו. הולנדים רבים סייעו ליהודים להינצל מהנאצים, אולם רוב יהודי הולנד נרצחו בשואה. כיום חיים בהולנד כמה עשרות אלפי יהודים.

זיכרון ליהודים הולנדים שנרצחו במחנה המעבר וסטרבורק (2013) (Wikipedia, Joop van Dijk)

👤 | מי אני?

1. אני ספר עם כריכה בצבע אדום לבן ומנועול קטן.
2. במהלך השואה תיעדה בי ילדה יהודיה את חוויותיה וזיכרונותיה.
3. למרות שנכתבתי כיומן אישי, לאחר השואה הפכתי לרב מכר עולמי.
4. אני מוצג כיום במוזיאון בברלין.

! גלגל זמן לזאג!

לַחֲלָלִים יִזְכָּר לֵאלֹהֵינוּ
 וְדַם חַיִּים לֹא יִשָּׁח וְלֹא יִטָּמָא
 וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק
 וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק
 וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק
 וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק וְלֹא יִשְׂחָק

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי היא הנערה בציור?
 - 2 מה היא כותבת?
 - 3 באיזו שנה האירוע הזה מתרחש והיכן?
 - 4 למה שימש הארון מאחור?

חמ"ד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

עשרה בטבת - יום הקדיש הכללי

עשרה בטבת הוא אחד מארבעת הצומות המציינים את חורבן בית המקדש. זהו היום בו החל נבוכדנאצר מלך בבל את המצור על ירושלים, בסוף תקופת בית ראשון, והוא מכונה בדברי הנביא "צום העשירי" משום שהוא חל בחודש העשירי מניסן. לאחר הקמת המדינה קבעה הרבנות הראשית תאריך זה כיום הקדיש הכללי לזכר חללי השואה שיום פטירתם לא נודע.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תשי"ח	5707 ה'תשי"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת ישראל	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

כשיעקב מברך את מנשה ואפרים הוא מסכל את ידיו וכך נותן לכל אחד את ברכתו. שאלה גדולה היא: מדוע בחר יעקב לסכל את ידיו, ולא שינה את מיקומם של הנכדים ולהעביר את אפרים לימינו ואת מנשה לשמאלו? על כך מבאר הנצי"ב כי אמנם יעקב סיכל את ידו כדי לברך את אפרים ביד ימינו, אך עדיין רצה שרגלו הימנית תהיה דווקא כנגד מנשה. בעוד שהיד מסמלת את החלק הרוחני, בו יהיה יתרון לאפרים, הרי שהרגל מסמלת את הצד החומרי, בו גיע יתרון דווקא למנשה. לכן בחר יעקב דווקא לסכל את ידיו אך לשמור את רגליו ישירות, כי גם להם סמל ועניין בברכה, ובהם כן צריך שיהיה מנשה כנגד רגלו הימנית.

סדר זיקין | מסכת סנהדרין, דף כ"ב - כ"ה

דף כ"ב: כבוד המלך

העם צריך לכבד את המלך כבוד רב ועומדים לפניו באימה ובריאה. אסור לרכוב על סוסו, לשבת על כסאו, לחבוש את כתרו או להחזיק את שרביטו. על המלך להקפיד שישערה ראשו והיה נאה ולשם כך הוא מסתפר בתספורת מיוחדת

כל יום ויום, כמו כן הוא לובש בגדים מפוארים ויושב בארמונו כשכתר מלכות לראשו. אין אדם נכנס לפני המלך ללא קבלת רשות - ואם המלך קורא למישהו הוא מחויב להתניב לפניו. בעת שנכנס אדם אל המלך עליו להשתחוות לו ואפילו נביא מצווה לנהוג כה בעת שאדם נמצא אצל המלך הוא עומד והמלך יושב, למעט כוהן גדול שהמלך עומד לכבודו. המלך מצווה גם לכבד תלמידי חכמים ובעת שהם יצבים לפניו - עליו להורות להם לשבת.

דף כ"ג: חרטה בבית דין

כשיש ויכוח בעניני ממונות - על שני הצדדים לגשת אל בית הדין שיפסוק מי צדק. לא כל אדם ראוי להתמנות לדין וגם מי שכבר נתמנה לדין יש לפעמים שהוא אינו יכול לדין דין מסוים. למשל, אם אחד הצדדים הוא קרוב משפחה שלו, הוא פסול לדין. בדף זה לומדים שאם בכל זאת בעלי הדין מסכימים שקרוב משפחתם ידון - הוא ראוי לדינם. ומה הדין אם לפתע אחד מבעלי הדין מתחרט ואומר: בעצם איני מסכים שקרוב משפחתך ידון אותנו?

אם עדין לא נפסק הדין - הוא יכול לחזור בו. אבל אם שני הצדדים עשו קנין מחייב לפני שהתחיל הדין, שהם מתחייבים שלא יתחרטו, יותר אינם יכולים להתחרט.

דף כ"ד: הטמנה בשבת

מי שרוצה לשמור על חומו של תבשיל לכבוד שבת יכול לכסות את הפלי שבו הוא מונח בבגדים או שמיכות וכיוצא בזה. פעולה זו שומרת על החום לזמן ארוך מאוד והיא מכונה הטמנה. חז"ל אמרו שבשבת אסור להוריד סיר מהאש ולהטמין אותו. בדרך הטבע קורה שאדם בא להטמין את התבשיל והוא מגלה שהאש כבתה והתבשיל קר. אם נתיר להטמין הוא עלול בטעות להבעיר אש כדי לחמם תחילה את התבשיל. ומה הדין אם מישהו רוצה לשמור על קור של מאכל או משקה, האם מותר לו להטמין כדי לשמור על הקור?

התלמוד מלמדנו שרבי יהודה הנשיא פסק שיש לאסור אפלו הטמנה כזו, אבל רבי ישמעאל, בנו של רבי יוסי, העיד בפניו שאביו הורה שאין כל איסור בדבר. או-אז אמר רבי שיש לנהוג כדברי רבי יוסי המתיר.

דף כ"ה: מפריחי היונים

הסוגיה בדף זה עוסקת באנשים הפסולים לעדות ובאנשים הפסולים להיות דוברים. ישנם אנשים שידוע שאינם נמנים מלהשיג ממון באיסור והם פסולים, למשל גזלן, או אדם שמלוה בריבית, וכיוצא בזה.

אחד מסוגי הפסולים מכונה "מפריחי יונים". מה הם מפריחי יונים? יש אומרים שהם אנשים שמגדלים יונים ועורכים ביניהם תחרות, ובעל היונה שהשיגה בתחרות זוכה בסכום מסוים מחברו שלא השיגו. חז"ל אסרו לנהוג כן כי המפסיד אינו נותן את כספו בלב שלם, כי מן הסתם הוא החליט להשתתף בתחרות מפני שסבר שיריחו, וחז"ל החשיבו את הדבר כמו גזל. אולם אם פסולים אלו חוזרים בתשובה וגם מפסיקים לשחק במשחקים הללו באופן מוחלט - הם חוזרים לכשרותם ויכולים לשמש כעדים וכדוברים.

חידה!

למדנו על מלכים. זהו את המלכים הבאים שבתנ"ך:

1. היה רועה צאן בתחילה

--	--	--	--
2. בנה את בית המקדש

--	--	--	--	--
3. בזכות תפילתו ניצלה ירושלים ממלך אשור

--	--	--	--	--	--
4. בימיו נחרב בית המקדש הראשון

--	--	--	--	--	--	--

(ו.י.ג.ל.ה ו.י.ג.ל.ה ל.נ.ו.ט.י.ח.ו.ח.)

שאלות השבוע ???

1. כמה זמן עבר מכניסתם של בני ישראל לארץ עד בניית בית המקדש?
2. כל כמה זמן מסתפר מלך?
3. מדוע להפריח יונים נחשב דבר שילידי?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון